

PRIDJEVI

Pridjevi su promjenjive riječi kojima se izriče osobina ili svojstvo onoga što je označeno imenicom. Mijenjaju se po padežima (to je **lijep** pas, vidim **lijepa** psa), broju (**lijep** pas, **lijepi** psi) i rodu (**lijep** pas, **lijepa** mačka). Pridjevi se dijele na opisne pridjeve, koji kazuju kakvo je što (lijep), i odnosne pridjeve, koji kazuju na što se što odnosi (zagrebački). Odnosni su pridjevi i pridjevi na -ov, -ev i -in, kojima se najčešće izriče pripadanje (Markov, stričev, Anin). Opisni se pridjevi mogu stupnjevati (pozitiv lijep, komparativ ljepši i superlativ najljepši).

OPISNI PRIDJEVI

Opisni pridjevi imaju neodređeni (Pas je **lijep**.) i određeni (Taj je **lijepi** pas moj.) oblik. Određeni oblici pridjeva uvijek dolaze uz riječi ovaj, svaki itd. Neodređeni oblici pridjeva uvijek dolaze kad je pridjev dio predikata: Ovaj je pas **lijep**. Neodređeni i određeni oblici pridjeva razlikuju se u sklonidbi. Neodređeni se oblici pridjeva sklanjaju po imeničkoj sklonidbi, a određeni po pridjevno-zamjениčnoj sklonidbi.

muški rod			
	jednina	množina	
	neodređeni (Kakav?)	određeni (Koji?)	neodređeni i određeni
N	lijep	lijepi	lijepi
G	lijepa	lijepog(a)	lijepih
D	lijepu	lijepom(u)	lijepim
A	lijepa (za živo), lijep (za neživo)	lijepog(a) (za živo), lijepi (za neživo)	lijepe

V	–	lijepi	– (neodređeni) lijepi (određeni)
L	lijepu	lijepom(e)	lijepim
I	lijepim	lijepim	lijepim

ženski rod

	jednina	množina
	neodređeni i određeni	neodređeni i određeni
N	lijepa	lijepe
G	lijepe	lijepih
D	lijepoj	lijepim
A	lijepu	lijepe
V	(neodređeni), lijepa (određeni)	(neodređeni), lijepe (određeni)
L	lijepoj	lijepim
I	lijepom	lijepim

srednji rod

	jednina		množina
	neodređeni (Kakvo?)	određeni (Koje?)	neodređeni i određeni
N	lijepo	lijepo	lijepa
G	lijepa	lijepog(a)	lijepih
D	lijepu	lijepom(u)	lijepim
A	lijepo	lijepo	lijepa
V	–	lijepo	– (neodređeni) ,

			lijepa (određeni)
L	lijepu	lijepom(e)	lijepim
I	lijepim	lijepim	lijepim

Navesci u genitivu (-a; u akuzativu -a za živo), u dativu (-u) i u lokativu (-e) ne utječu na značenje riječi, stoga nisu obvezatan završetak riječi. Navezivanje pridjeva i pridjevnih zamjenica muškoga i srednjega roda u genitivu (akuzativu), dativu i lokativu smatra se odlikom biranoga stila.

Neodređeni pridjevi nemaju vokativa.

Srednji rod jednine pridjeva sav u hrvatskome standardnom jeziku glasi sve, a ne svo. Nije pravilno Ne bih te dao za svo blago ovoga svijeta., a pravilno je Ne bih te dao za sve blago ovoga svijeta.

ODNOSNI PRIDJEVI

Odnosni pridjevi osim pridjeva na -ov, -ev i -in sklanjaju se po pridjevno-zamjениčnoj sklonidbi, tj. kao određeni oblik pridjeva.

padež	jednina	množina	jednina	množina
N	zagrebački	zagrebački	proljetni	proljetni
G	zagrebačkog(a)	zagrebački h	proljetnog(a)	proljetnih
D	zagrebačkom(u)	zagrebački m	proljetnom(u)	proljetni m
A	zagrebačkog(a) (za živo), zagrebački (za neživo)	zagrebačke	proljetnog(a) (za živo), proljetni (za neživo)	proljetne
V	zagrebački	zagrebački	proljetni	proljetni
L	zagrebačkom(e)	zagrebački m	proljetnom(e)	proljetni m
I	zagrebačkim	zagrebački m	proljetnim	proljetni m

Pridjevi na -ov, -ev, -in sklanjaju se kao neodređeni oblici pridjeva:

N	bratov	Markov
G	bratova	Markova

D	bratovu	Markovu
A	bratova (za živo), bratov (za neživo)	Markova (za živo), Markov (za neživo)
L	bratovu	Markovu
I	bratovim	Markovim

Pridjevi izvedeni od imena koji završavaju na - ov, - ev, - in, uvijek se pišu velikim početnim slovom, *Luka – Lukin, Marko – Markov*.

STUPNJEVANJE

Stupnjevanje je promjena pridjeva s obzirom na količinu nekoga svojstva koje ima imenica uz koju pridjev stoji. Razlikuju se tri stupnja: pozitiv, komparativ i superlativ.

stupnjevi	definicija	primjer
pozitiv	Prvi stupanj u stupnjevanju pridjeva, kojim se izriče koje svojstvo.	veseo dječak
komparativ	Drugi stupanj u stupnjevanju pridjeva, kojim se u usporedbi izriče veći stupanj kojega svojstva.	veseliji dječak
superlativ	Treći stupanj u stupnjevanju pridjeva, kojim se u usporedbi izriče najveći stupanj kojega svojstva.	najveseliji dječak

Komparativ i superlativ uvijek se sklanjaju po pridjevno-zamjениčnoj sklonidbi: *ljepši, ljepšeg(a), ljepšem(u) ... najljepši, najljepšeg(a), najljepšem(u)*.

Pri stupnjevanju pridjeva dugi se odraz jata obvezatno krati.

bijel – b jelji – najb jelji

lijep – ljepši – najljepši

smiješan – sm ješniji – najsm ješniji

vrijedan – vr edniji – najvr edniji.

Kod nekih pridjeva pri stupnjevanju dolazi do promjene osnove.

dobar – bolji – najbolji

malen – manji – najmanji

velik – veći – najveći

visok – viši – najviši (ne višlji – najvišlji)

zao – gori – najgori.

Oboje vrijedi i za priloge tvorene od pridjeva.

Pridjevi *minimalan*, *maksimalan* i *optimalan* te prilozi *minimalno*, *maksimalno* i *optimalno* ne stupnjuju se. Nije pravilna rečenica *To je najoptimalnije rješenje* ., a pravilna je rečenica *To je optimalno rješenje*.

U novije se vrijeme u hrvatskome jeziku pojavljuje i opisno stupnjevanje, koje se širi pod utjecajem engleskoga jezika: *prilagođen – više prilagođen, udoban – više udoban* . To je u standardnome jeziku pogrešno, a pravilno je *prilagođeniji, udobniji*.

Pri tvorbi komparativa i superlativa katkad dolazi do glasovnih promjena:

gorak – gorči – najgorči (jotacija, nepostojani a)

jak – jači – najjači (jotacija)

slastan – slasniji – najslasniji (nepostojani a, ispadanje suglasnika)

ZAMJENICE

Zamjenice su promjenjive riječi kojima se zamjenjuju druge riječi, najčešće imenice. Prema značenju zamjenice se dijele na osobne (lične), povratnu, posvojne, povratno-posvojnu, pokazne, upitne, odnosne i neodređene.

osobne zamjenice	ja, ti, on, ona, ono, mi, vi, oni, one, ona
povratna zamjenica	sebe/se
posvojne zamjenice	moj, tvoj, njegov, njezin, naš, vaš, njihov
povratno-posvojna zamjenica	svoj
pokazne zamjenice	ovaj, taj, onaj, ovakav, takav, onakav
upitne i odnosne zamjenice	tko, što, koji, čiji, kakav, kolik
neodređene zamjenice	netko, nitko, itko, nešto, ništa, išta, nečiji, ničiji, ičiji, nekakav, nikakav, ikakav, tkogod, štogod, čijigod, kakavgod, kojigod...

OSOBNE ZAMJENICE

Osobnim je zamjenicama svojstvena supletivnost (tj. promjena osnove u sklonidbi, npr. *ja – mene*) te razlikovanje naglašenih (npr. *mène*) i nenaglašenih (skraćениh) oblika (npr. *me*).

	1. lice	2. lice	3. lice m. rod	3. lice ž. rod	3. lice s. rod
N	ja	ti	on	ona	ono
G	mene, me	tebe, te	njega, ga	nje, je	njega, ga
D	meni, mi	tebi, ti	njemu, mu	njoj, joj	njemu, mu
A	mene, me	tebe, te	njega, ga, nj	nju, ju, je	njega, ga, nj
L	meni	tebi	njemu	njoj	njemu
I	mnom(e))	tobo m	njim(e)	njom(e)	njim(e)

Tri su oblika akuzativa zamjenica *on* i *ono* – *njega, ga* i *nj*. Prvi je naglašen, a druga su dva nenaglašena. Oblik *ga* upotrebljava se samo bez prijedloga, a oblik *nj* samo uz prijedloge. Tada prijedlozi koji završavaju suglasnikom dobivaju navezak - *a*, npr. *kroza nj*.

Nenaglašeni oblik akuzativa zamjenice *ona* glasi *je*, a oblik *ju* upotrebljava se ispred oblika *je* pomoćnoga glagola *biti*, npr. *On ju je volio*. i kad je ispred njega slog *je*, npr. *Nije ju volio*.

MA ZAŠTO
SI SJEO
NA MENE?

Prijedlog se nikad ne piše sastavljeno sa zamjenicom.

NE	DA
Sjeo je nanj.	Sjeo je na nj.
Došao je samnom.	Došao je sa mnom.

	1. lice mn.	2. lice mn.	3. lice mn. m. r.	3. lice mn. ž. r.	3. lice mn. s. r.
N	mi	vi	oni	one	ona
G	nas	vas	njih,ih		
D	nama, nam	vama, vam	njima, im		
A	nas	vas	njih, ih		
L	nama	vama	njima		
I	nama	vama	njima		

Ako se jednoj osobi obraćamo s poštovanjem, zamjenica VI piše se velikim početnim slovom:

*Poštovana profesorice,
molim Vas...*

Ako se obraćamo većemu broju osoba, zamjenica VI piše se malim početnim slovom:

Dragi čitatelji,

molimo vas..

Često se griješi i tako da se pri obraćanju jednoj osobi s poštovanjem umjesto predikata u muškome rodu množine upotrebljava predikat u muškome (u obraćanju muškarcu) ili ženskome rodu jednine (u obraćanju ženi). Nije pravilno *Vi ste došao* ., *Vi ste bila* ..., a pravilno je *Vi ste došli* ., *Vi ste bili* ...

POVRATNA ZAMJENICA

Povratnom zamjenicom *sebe* označuje se da se radnja vraća na osobu koja vrši radnju. Ta se zamjenica sklanja ovako:

	N G	D	A	L	I
–	sebe, se	sebi, si	sebe, se	se bi	sobo m

Nenaglašeni oblik povratne zamjenice u dativu *si* nije pravilno upotrebljavati uz neprijelazne glagole ni uz prijelazne glagole koji svojim sadržajem označuju namijenjenost subjektu. Nije pravilno *sjedni si* , *pojedi si* , a pravilno je *sjedni*, *pojedi*.

POSVOJNE ZAMJENICE

Posvojne zamjenice koje označuju pripadanje prvomu i drugomu licu (*moj*, *tvoj*, *naš* i *vaš*) sklanjaju se ovako:

jednina			
padež	muški rod (<i>prijatelj</i> , <i>auto</i>)	ženski rod (<i>sestra</i> , <i>knjiga</i>)	srednji rod (<i>dijete</i> , <i>selo</i>)
N	moj	moja	moje
G	mojeg(a), mog(a)	moje	mojeg(a), mog(a)
D	mojem(u), mom(u)	mojoj	mojem(u), mom(u)
A	mojeg(a), mog(a) (za živo), moj (za neživo)	moju	moje
V	moj	moja	moje
L	mojem(u), mom(e)	mojoj	mojem(u), mom(e)
I	mojim	mojom	mojim

množina			
padež	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	moji	moje	moja
G	mojih	mojih	mojih
D	mojim	mojim	mojim
A	moje	moje	moja
V	moji	moje	moja
L	mojim	mojim	mojim
I	mojim	mojim	mojim

jednina			
padež	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>dijete, selo</i>)
N	tvoj	tvoja	tvoje
G	tvojeg(a), tvog(a)	tvoje	tvojeg(a), tvog(a)
D	tvojem(u), tvom(u)	tvojoj	tvojem(u), tvom(u)
A	tvojeg(a), tvog(a) (za živo), tvoj (za neživo)	tvoju	tvoje
L	tvojem(u), tvom(e)	tvojoj	tvojem(u), tvom(e)
I	tvojim	tvojom	tvojim

množina			
padež	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	tvoji	tvoje	tvoja
G	tvojih	tvojih	tvojih
D	tvojim	tvojim	tvojim
A	tvoje	tvoje	tvoja

L	tvojim	tvojim	tvojim
I	tvojim	tvojim	tvojim

jednina

padež	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>dijete, selo</i>)
N	naš	naša	naše
G	našeg(a)	naše	našeg(a)
D	našem(u)	našoj	našem(u)
A	našeg(a) (za živo), naš (za neživo)	našu	naše
V	naš	naša	naše
L	našem(u)	našoj	našem(u)
I	našim	našom	našim

množina

padež	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	naši	naše	naša
G	naših	naših	naših
D	našim	našim	našim
A	naši	naše	naša
L	našim	našim	našim
I	našim	našim	našim

jednina

padež	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>dijete, selo</i>)
N	vaš	vaša	vaše
G	vašeg(a)	vaše	vašeg(a)
D	vašem(u)	vašoj	vašem(u)
A	vašeg(a) (za živo), vaš (za neživo)	vašu	vaše
L	vašem(u)	vašoj	vašem(u)
I	vašim	vašom	vašim

množina

padež	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	vaši	vaše	vaša
G	vaših	vaših	vaših
D	vašim	vašim	vašim
A	vaši	vaše	vaša
L	vašim	vašim	vašim
I	vašim	vašim	vašim

--	--	--	--

Ako se jednoj osobi obraćamo iz poštovanja, posvojnu zamjenicu **VAŠ** pišemo velikim početnim slovom, npr.

*Poštovana profesorice,
pozdravlja Vas Vaš učenik...*

Ako se obraćamo većemu broju osoba, zamjenica **VAŠ** piše se malim početnim slovom.

*Poštovani čitatelji,
obraća vam se vaš urednik...*

Posvojne zamjenice koje označuju pripadanje trećemu licu (*njegov, njezin i njihov*) sklanjaju se ovako:

jednina			
pade ž	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>dijete, selo</i>)
N	njegov	njegova	njegovo
G	njegova	njegove	njegova
D	njegovu	njegovoj	njegovu
A	njegova (za živo), njegov (za neživo)	njegovu	njegovo
L	njegovu	njegovoj	njegovu
I	njegovim	njegovom	njegovim
množina			
pade ž	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	njegovi	njegove	njegova
G	njegovih	njegovih	njegovih
D	njegovim	njegovim	njegovim
A	njegove	njegove	njegova
L	njegovim	njegovim	njegovim
I	njegovim	njegovim	njegovim

jednina			
padež	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>selo</i>)
N	njezin	njezina	njezino
G	njezina	njezine	njezina
D	njezinu	njezinoj	njezinu
A	njezina (za živo), njezin (za neživo)	njezinu	njezino
L	njezinu	njezinoj	njezinu
I	njezinim	njezinom	njezinim

množina			
padež	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	njezini	njezine	njezina
G	njezinih	njezinih	njezinih
D	njezinim	njezinim	njezinim
A	njezine	njezine	njezina
L	njezinim	njezinim	njezinim
I	njezinim	njezinim	njezinim

jednina			
padež	muški rod (<i>prijatelj, auto</i>)	ženski rod (<i>sestra, knjiga</i>)	srednji rod (<i>selo</i>)
N	njihov	njihova	njihovo
G	njihova	njihove	njihova
D	njihovu	njihovoj	njihovu
A	njihova (za živo), njihov (za neživo)	njihovu	njihovo

L	njihovu	njihovoj	njihovu
I	njihovim	njihovom	njihovim

množina

pade ž	muški rod (<i>prijatelji, auti</i>)	ženski rod (<i>sestre, knjige</i>)	srednji rod (<i>sela</i>)
N	njihovi	njihove	njihova
G	njihovih	njihovih	njihovih
D	njihovim	njihovim	njihovim
A	njihove	njihove	njihova
L	njihovim	njihovim	njihovim
I	njihovim	njihovim	njihovim

Posvojne se zamjenice *njegov*, *njezin* i *njihov* u stilovima u kojima se dosljednije primjenjuju pravila hrvatskoga standardnog jezika sklanjaju po imeničkoj sklonidbi.

NE	DA
Dao je knjigu njegovomu prijatelju.	Dao je knjigu njegovu prijatelju.
Vozio se u njezinome autu.	Vozio se u njezinu autu.
Bio je u njegovome selu.	Bio je u njegovu selu.

Posvojna zamjenica *njen* pripada razgovornomu stilu, a u stilovima u kojima se dosljednije primjenjuju pravila hrvatskoga standardnog jezika bolje je upotrebljavati zamjenicu *njezin*.

NE	DA
To je njen prijatelj.	To je njezin prijatelj.

POVRATNO-POSVOJNA ZAMJENICA - SVOJ

Pripadanje subjektu označuje se povratno-posvojnomo zamjenicom *svoj*. Zamjenica *svoj* sklanja se ovako:

jednina			
padež	muški rod	ženski rod	srednji rod
N	svoj	svoja	svoje
G	svojeg(a), svog(a)	svoje	svojeg(a), svog(a)
D	svojemu(u), svom(u)	svojoj	svojem(u), svom(u)
A	svojeg(a), svog(a) (za živo), svoj (za neživo)	svoju	svoje
L	svojem(u), svom(e)	svojoj	svojem(u), svom(e)
I	svojim	svojom	svojim

množina			
padež	muški rod	ženski rod	srednji rod
N	svoji	svoje	svoja
G	svojih	svojih	svojih
D	svojim	svojim	svojim
A	svoje	svoje	svoja
L	svojim	svojim	svojim
I	svojim	svojim	svojim

U hrvatskome se standardnom jeziku pripadanje subjektu uvijek izriče povratno-posvojnom zamjenicom *svoj* bez obzira na to kojega je subjekt lica: *Ja imam svoju sobu.*, *Ti imaš svoju sobu.*, *On ima svoju sobu*, a ne: *Ja imam moju sobu.*, *Ti imaš tvoju sobu.*, *On ima njegovu sobu*. Kad je riječ o pripadanju posjedovatelju označenu 3. licem jednine ili množine, značenje rečenice u kojoj je upotrijebljena posvojna zamjenica *njegov*, *njezin*, *njihov* razlikuje se od značenja rečenice u kojoj je upotrijebljena povratno-posvojna zamjenica *svoj*. Tako rečenica *Lucija čita njezinu knjigu*. znači da Lucija čita knjigu koja nije Lucijina, nego pripada kojoj drugoj ženskoj osobi, a rečenica *Lucija čita svoju knjigu*. znači da knjiga pripada Luciji.

POKAZNE ZAMJENICE

Pokazne zamjenice označuju ono što je prostorno, vremenski ili u prenesenome značenju blisko govorniku, sugovorniku ili nije blisko ni govorniku ni sugovorniku.

Pokazne zamjenice *ovaj, ova, ovo* označuju ono što je vremenski, prostorno ili u prenesenome značenju blizu ili blisko govorniku: *Ova je torba teška.* (torba koja je blizu govornika).

Pokazne zamjenice *taj, ta, to* označuju ono što je vremenski, prostorno ili u prenesenome značenju blizu ili blisko sugovorniku: *Daj mi tu torbu.* (torbu koja je blizu sugovornika).

Pokazne zamjenice *onaj, ona, ono* označuju ono što je vremenski, prostorno ili u prenesenome značenju dalje od govornika i od sugovornika ili što nije prisutno: *Ono dijete svaki dan ide u školu s prijateljem.* (dijete koje nije blizu ni govornika ni sugovornika).

Isto vrijedi i za pokazne pridjevne zamjenice *ovakav, takav, onakav; ovolik, tolik, onolik.*

	Koji?	Kakav? Koji je poput...	Kolik? Koji je veličinom poput...
blizina govorniku (1. lice)	ovaj, ova, ovo	ovakav, ovakva, ovakvo	ovolik, ovolika, ovoliko
blizina sugovorniku (2. lice)	taj, ta, to	takav, takva, takvo	tolik, tolika, toliko
udaljenost od govornika i od sugovornika (3. lice)	onaj, ona, ono	onakav, onakva, onakvo	onolik, onolika, onoliko

Pokazne se zamjenice sklanjaju ovako:

	jednina			množina		
	muški rod	ženski rod	srednji rod	muški rod	ženski rod	srednji rod
N	ovaj	ova	ovo	ovi	ove	ova
G	ovog(a)	ove	ovog(a)	ovih	ovih	ovih
D	ovom(u)	ovoj	ovom(u)	ovim	ovim	ovim
A	ovog(a) (za živo), ovaj (za neživo)	ovu	ovo	ove	ove	ova
L	ovom(e)	ovoj	ovom(e)	ovim	ovim	ovim
I	ovim	ovom	ovim	ovim	ovim	ovim

--	--	--	--	--	--	--	--

UPITNE I ODNOSNE ZAMJENICE

Upitne i odnosne zamjenice razlikuju se samo po tome nalaze li se na početku upitne rečenice ili imaju službu veznika u zavisnosloženim rečenicama. Upitne zamjenice upotrebljavaju se u pitanjima i zamjenjuju onu riječ koja se očekuje u odgovoru:

ŠTO SI
REKAO?

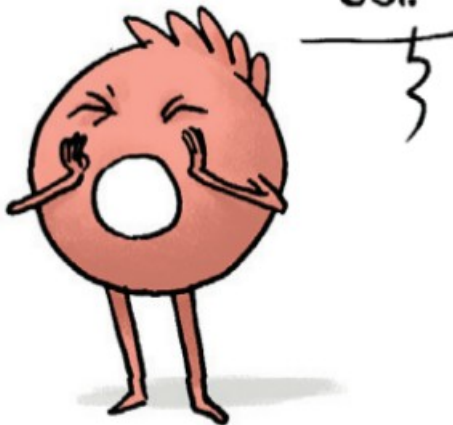

Što radiš? Čekam mamu.

Tko će doći po tebe? Tata.

Kako se zoveš? Mara.

OPERI
UŠI!

U hrvatskome standardnom jeziku upitna i odnosna zamjenica glasi *što*, a ne *šta*.

NE

DA

Šta si rekao?	Što si rekao?
Ne znam šta radi.	Ne znam što radi.

Odnosne zamjenice imaju službu veznika u zavisnosloženim rečenicama: *To je djevojčica koju svaki dan vidim pred školom.*

Upitne i odnosne zamjenice su: *tko, što, koji, čiji, kakav, kolik*. Upitne i odnosne zamjenice sklanjaju se ovako:

N	tko	što	koji	čiji	kakav	kolik
G	kog(a)	čega	kojeg(a)	čijeg(a)	kakva	kolika
D	kom(u)	čemu	kojem(u)	čijem(u)	kakvu	koliku
A	kog(a)	što	kojeg(a) (za živo), koji (za neživo)	čijeg(a) (za živo), čiji (za neživo)	kakva (za živo), kakav (za neživo)	kolika (za živo), kolik (za neživo)
L	kom(e)	čemu	kojem(u)	čijem(u)	kakvu	koliku
I	kim(e)	čim(e)	kojim	čijim	kakvim	kolikim

U hrvatskome standardnom jeziku razlikuje se akuzativ pridjeva i zamjenica koje se sklanjaju po pridjevno-zamjениčnoj sklonidbi s obzirom na to odnosi li se na što živo ili neživo, npr. *Vidim lijepoga dječaka.*, ali *Vidim lijep kišobran*. I u akuzativu zamjenice *koji* treba razlikovati oblike koji se odnose na živo i neživo. Za živo u akuzativu treba upotrebljavati oblik *kojeg(a)*, a za neživo *koji*.

živo	neživo
To je dječak kojega je upoznala.	To je kišobran koji je dobila.

Često se griješi tako da se za neživo upotrebljava oblik *kojeg(a)* umjesto oblika *koji*.

NE	DA
To je primjer kojega je trebala slijediti.	To je primjer koji je trebala slijediti.

NEODREĐENE ZAMJENICE

Neodređene zamjenice *nitko*, *gdjetko*, *koješta* itd. nastaju dodavanjem riječi ili predmetaka koji upitno značenje pretvaraju u neodređeno. Uz neke predmetke stoji oblik *-šta* (*ništa*).

Neodređene zamjenice sklanjaju se ovako:

N	nitko	ništa	neki	štogod	tkogod
G	nikog(a))	ničeg(a))	nekog(a)	čegagod	kogagod
D	nikom(u)	ničem(u)	nekom(u)	čemugod	komgod, komugod
A	nikog(a))	ništa	nekog(a) (za živo), neki (za neživo)	štogod	kogagod
L	nikom(e))	ničem(u)	nekom(e)	čemugod	komgod, komegod
I	nikim	ničim	nekim	čimgod, čimegod	kimgod, kimegod

Likovi bez *t* (*niko*, *svako*, *iko*, *neko*) ne pripadaju standardnomu jeziku.

NE	DA
Niko neće doći.	Nitko neće doći.
Svako je odgovoran za svoje postupke.	Svatko je odgovoran za svoje postupke.
Neko je pred vratima.	Netko je pred vratima.

U skupini koju čine prijedlog i neodređena zamjenica koja počinje negacijom *ni-* (*nitko, ništa, nikakav, ničiji, nijedan...*) prijedlog se umeće između niječnoga i ostaloga dijela zamjenice, a svi se dijelovi pišu kao zasebne riječi (tj. nesastavljeno):

NE	DA
Ne druži se s nikim.	Ne druži se ni s kim.
Ne žali za ničim.	Ne žali ni za čim.
Za ništa na svijetu ne bih te povrijedio.	Ni za što na svijetu ne bih te povrijedio.

Prijedlog *bez* ne umeće se u neodređenu zamjenicu: *Došla je bez ičega*. U prijedložnome izrazu sastavljenu od prijedloga *bez* sastavnicu *ni-* treba zamijeniti s *i-*: Nije pravilno *Položio je ispit bez ničije pomoći.*, a pravilno je *Položio je ispit bez ičije pomoći.*

Riječ *tkogod* znači 'netko', a riječ *štogod* 'nešto', npr. *Ako tkogod dođe, ponudi ga večerom.*, *Nađi štogod za večeru*. Sveza *tko god* znači 'bilo tko, svatko' a sveza *što god* 'bilo što, sve što', npr. *Tko god došao, dobro je došao.*, *Što god ti kažu, poslušaj.*